

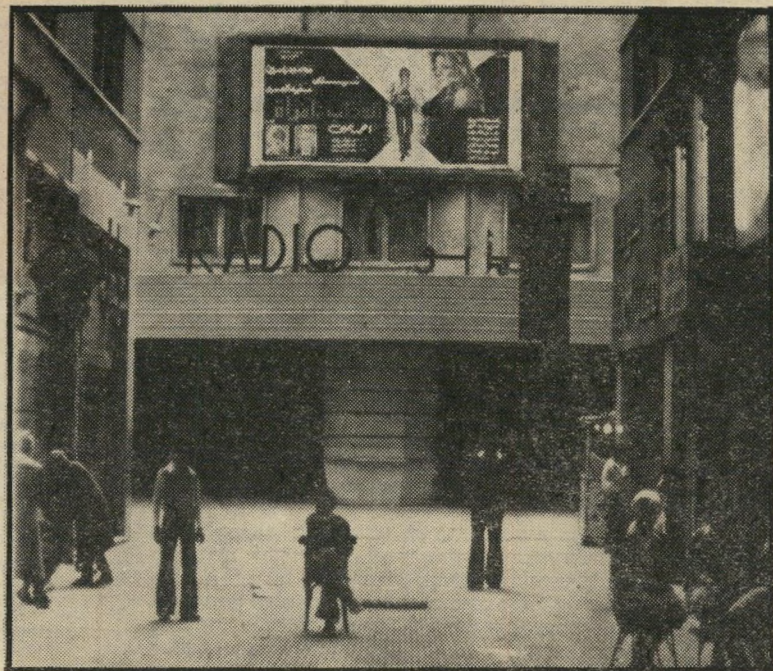

בית הקולנוע ריבולי, אליה מגיעים דרך פסג' מחזית הבניין ברחוב הראשי, שם הונחה הפצצה עליידי שמואל עזר, שהוצא להורג. משמאל נראה בניין קולנוע ריבולי, שגם בו הונחה פצצה.

בפירסום פרשת אלכסיס מעל דפי העולם הזה.

■ ■ ■

ככמה הזדמנויות ניסיתי להעלות בקאהיר את פרשת העסקהביש.

אלה הם שני בתי הקולנוע בקאהיר בהם הניחו אנשי רשת החבלה הישראלית את פצצות התבערה ב-23 ביולי 1954. בתמונה מימין נראית הכניסה

במציאות

רובע השגרירויות הזרות הנקרא „עיר הגנים“.

תיאור מבצעי החבלה של רשת-הריגול הישראלית בקאהיר לא נשכר מהסיוור הזה בעקבות העסקהביש. אבל לפחות נותרו התמונות של יעדיהפיגוע, שיש בהן כדי להשלים את התמונה שצוירה לראשונה

נמצאים ברחוב הראשי, אולם כדי להגיע אל אולם הקולנוע יש לעבור דרך פסג' והימה של חנויות והלונות-ראווה.

ביקשתי למצוא במקום מישהו שיוזכר באירועי ה-23 ביולי 1954. איש מהסדרנים לא ידע על כך דבר. הקולנוע החליף מאז בעלים ועובדים. „הקולנוע הזה לא נשרף אף פעם ולא התפוצצו בו פצצות“ הרגיע אותי אחד הסדרנים, שסבר כי חשש מעין זה מונע ממני לרכוש לסרט שהוצג שם אותו ערב.

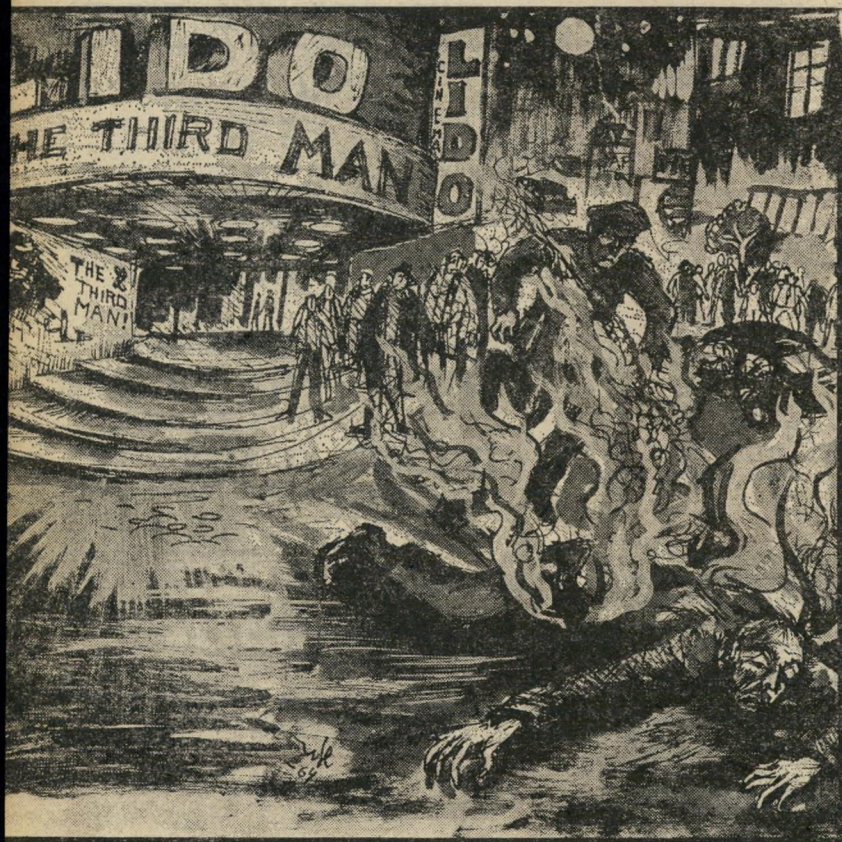
גם בעלי העסקים בפסג' שבכניסה לאולם הקולנוע לא זכרו את הפיצוץ של שנת 1954. למרות שכמה מהם העידו כי הם מנהלים שם את עסקיהם קודם לשנה זו. „אתה מתכוון אולי לאופרה, היא נשרפה...“ אמר אחד מהם.

הסיפור חזר על עצמו גם כהוטל הדיור, שבאחד מתדריו הותקנו מיתקני-החבלה. בניגוד לסיפורם של גיבורי הפרשה נמצא המלון הקטן מעבר לרחוב, במרחק צעדי ספורים מקולנוע ריבולי. הוא משמש כיום בעיקר תיירים זרים צעירים, חסרי-אמצעים. לפקיד-הקבלה לא היה מושג על מה אני מדבר. הוא לא שמע מעולם על כך שבאחד מהדרי המלון הסתתרה פעם רשת-ריגול והבלה ישראלית. „זה מלון הגון“ הוא אמר, „כאן מתגוררים רק אנשי שים טובים“.

קולנוע ריבולי הגדול בעל החזית-המרשימה, נמצא לא הרחק משם, במרחק כמה מאות מטרים, ברחוב שהיה פעם רחוב סולימאן באשה ושמו שונה לרחוב ה-26 ביולי. הוא ניצב בפינת כיכר, בה נמצא גם הבניין הגדול של בית-המשפט הראשי של קאהיר, ששדרת יעצים חוצה אותה במרכזה.

גם קולנוע ריבולי החליף בעלות מאז הפיצוץ שאירע בו. הוא נהיה בבעלות מצרית ולא זרה כפי שהיה בעבר. לא נמצא במקום איש שיכול היה להעיד על מה שאירע במקום בליל החבלה בשנת 1954.

ניסיון למצוא את בניין הספריה האמריקאית בקאהיר, בו הניחו אנשי הרשת פצצת תבערה כעשרה ימים קודם לפעולת בתי-הקולנוע, ב-14 ביולי 1954. צפוי לי כישלון מראש. באותם ימים שכנה הספריה

כך ראה הצייר שלמה שוורץ את כישלון ניסיון החבלה בקולנוע ריבולי בקולנוע אחר באלכסנדריה (לשם הסוואה כונה הקולנוע בצירוף בשם לידו, שם בית-קולנוע אחר באלכסנדריה). נתיקי-המשקפים הממולא בחומר תבערה מתפוצץ בכיסו של פיליפ תנזון, השורע על הארץ, כששומר מצרי שהיה במארב ממחר אליו.

בפיפור

אל של מרסל ניניו וחבריה — אותם הגידינו כ„מרגלים“ בילבד — אך לא התמצאו בעובדות.

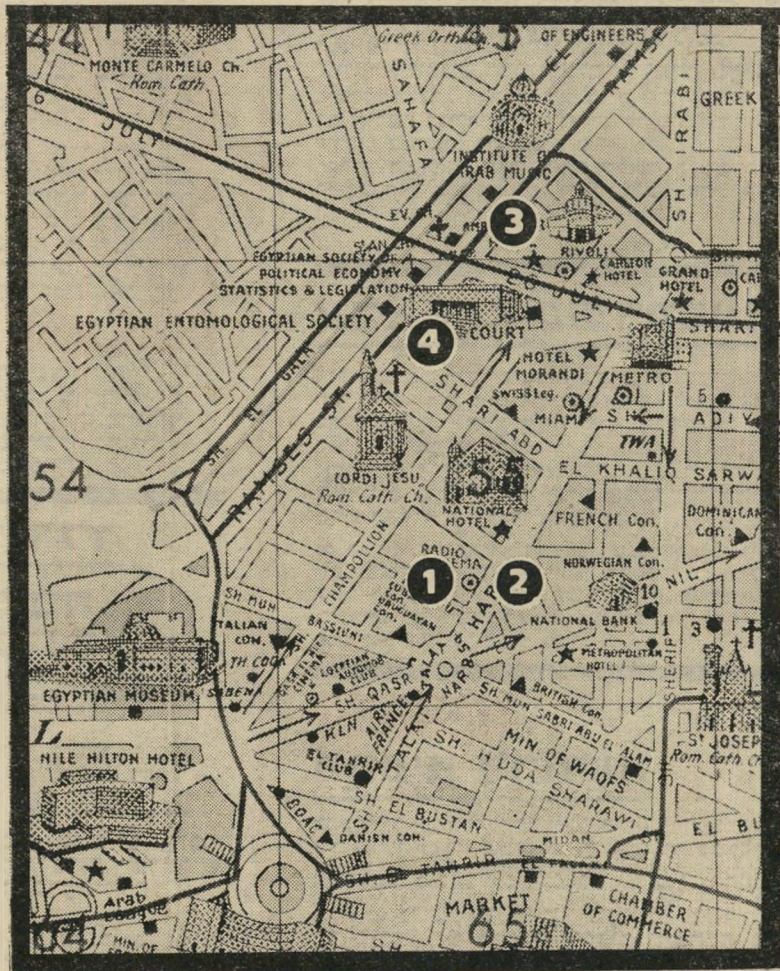
אולי יש בכך סימן מעודד.

הזמן הוא הרופא הטוב ביותר לפצע העבר, גם לגבי מה שהיה בשעתו המאורע שהעכיר ביותר את היחסים בין שני הדברים. אחרי 24 שנה קשה לגלות בקאהיר כי נותרו אחריו מי שקעי מרירות וחשדנות.

ביקשתי ללמוד על המישיקע שהיא הוריתרה בקרב המצרים.

קציני משטרת-הביטחון החשאית (האמריקאית) המצרית לא היו מודעים לפרשה כלל. רובם הם צעירים בשנות השלושים של חייהם, שהיו עוד ילדים כאשר התחוללו הדברים. אחד הקצינים הקשישים יותר אמר: „כן, אני זוכר שתפסו פעם מרגלים יהודים שעבדו בשבילכם. אבל זה היה באלכסנדריה.“ גם הוא לא זכר את פרטי הפרשה.

המפתיע היה שאפילו כמה מהעיתונאים המצרים שניסיתי לדווב בנושא זה לא היו בקיאים בה. הם גילו ידיעה במה שקרוי „פרשת לבון“ והתהפכות הפוליטיות שחולידה בישראל, זכרו את החזרתם לישר-

זהו האיזור, בלב המרכז המסחרי של קאהיר, בו פעלה רשת החבלה של המודיעין הישראלי ב-23 ביולי 1954. בפעולה שהייתה לידה את „העסק הביש“ ואת „הפרשה“. מטרת הפעולה הפרובוקטיבית הייתה לפגוע בבתי-קולנוע הנמצאים בבעלות זרה והמציגים סרטים מערביים. כדי שהפעולה תיוחס לאחיים המוסלמים, איזור הפעולה נמצא צפונית לכיכר המרכזית של קאהיר, כיכר השיחרור (בתחתית המפה, משמאל). המיטופרים במפה מציינים: (1) בית-הקולנוע ריבולי בו הונחה פצצת-התבערה. (2) מלון ד-לרו, בו הותקנו הפצצות והוכנו לפעולה. (3) קולנוע ריבולי, שגם בו הונחה פצצת-תבערה. (4) בית-המשפט המרכזי של קאהיר.

זירת הקרב

תמונה